

De gezamenlijke onderzoeksopdracht naar de Staat van Bestuur van Aruba

Ondergetekenden, Overwegende

Dat er signalen zijn die maken dat Aruba en Nederland zich zorgen maken over de rechtshandhaving en deugdelijkheid van bestuur op Aruba, waar de staatssecretaris van BZK ook aan refereert in haar brief aan de Tweede Kamer van 25 mei jl.;

Dat de burgers belang hebben bij een goed functionerende rechtsstaat en de daarbij behorende deugdelijkheid van bestuur, integriteit en transparantie;

Dat in dit kader er noodzaak is een vollediger beeld te krijgen van de staat van bestuur van Aruba;

Dat een vollediger beeld verkregen kan worden door een breed onderzoek vanuit verschillende disciplines;

Dat een wetenschappelijk onderzoek nodig is om meer systematisch beeld te krijgen in de zwakheden van het systeem;

Dat Aruba in het kader van haar zorgen reeds opdracht heeft gegeven aan de Centrale Accountantsdienst onderzoek te doen naar de rechtmatigheid van overheidsuitgaven.

Komen als volgt overeen,

Dat er een onderzoek naar de staat van bestuur van Aruba zal plaatsvinden, waarbij met name aandacht aan de meest recente periode wordt besteed;

Dat er een wetenschappelijk onderzoek komt dat tot doel heeft duidelijkheid en transparantie te scheppen en met praktische aanbevelingen te komen die een basis dienen te vormen voor een plan van aanpak voor verbetering van bestuur van Aruba;

Dat er in het kader van het wetenschappelijk onderzoek wordt afgesproken dat er een voorbereidend strafrechtelijk vooronderzoek komt. Dit strafrechtelijke vooronderzoek geschiedt in samenwerking met Bureau Integriteit Openbare Sector en dat Nederland hiertoe opdracht geeft aan Bureau Integriteit Openbare Sector;

Dat het wetenschappelijk onderzoek gebruik zal maken van de uitkomsten van de onderzoeken door de Centrale Accountantsdienst, het Arubaanse Openbaar Ministerie en Bureau Integriteit Openbare Sector;

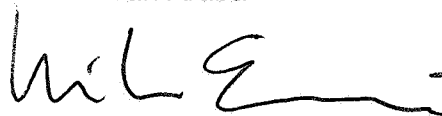

De onderzoeksopdracht (zie bijlage) zal worden uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Waar nodig kan het WODC gebruik maken van expertise van andere bureaus, bijvoorbeeld op het terrein van integriteit;

Dat ondergetekenden streven er naar het onderzoek in oktober 2010 af te ronden.

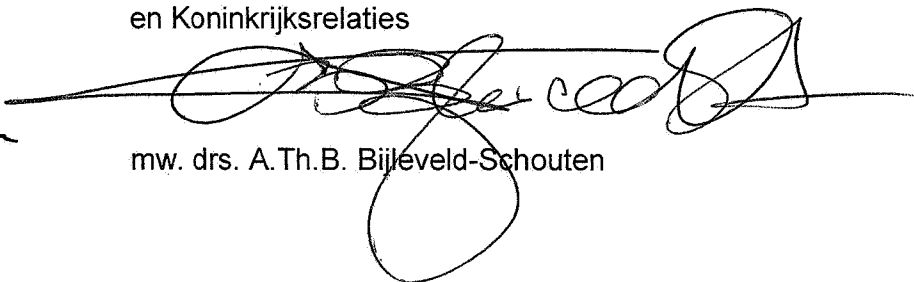
Aldus overeengekomen en in viervoud getekend te 25 november 2009 te Den Haag.

De Minister President
van Aruba

Mr. M.G. Eman

De Staatsecretaris van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

mw. drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Bijlage: Onderzoek naar de staat van bestuur van Aruba en rechtshandhaving in het bijzonder.

Algemeen

De aandacht gaat uit naar de 'checks and balances' in het openbaar bestuur en naar de integriteit van het openbaar bestuur op Aruba; in het bijzonder wat betreft rechtshandhavende instellingen en processen rondom vergunningverlening.

In een brief van de staatssecretaris van BZK (25 mei 2009) aan de Tweede Kamer worden zorgwekkende redenen aangegeven die een onderzoek naar een vollediger beeld van de staat van bestuur van Aruba noodzakelijk maken¹. Ook de Tweede Kamer heeft breed op een dergelijk onderzoek aangedrongen.² Na ambtelijke gesprekken in juni is een aanzet tot een onderzoek geformuleerd.

Doelstelling van het project

In de afgelopen jaren zijn diverse rapporten opgesteld, waarin deugdelijkheid van bestuur over de staat van bestuur en rechtshandhaving bij verschillende instellingen op Aruba een rol speelt, onder andere dat van de Arubaanse werkgroep Deugdelijkheid van Bestuur en het Meerjarenprogramma 2006-2009, waarin ook aandacht aan – in brede zin – kwaliteit van bestuur wordt besteed. Verder zijn onderzoeken verricht naar het functioneren van (rechtshandhavende) instellingen als het Korps Politie Aruba en de vreemdelingenketen.

Tegelijkertijd blijven er ontwikkelingen spelen die voeding geven aan de gedachte dat op het terrein van deugdelijk bestuur (waaronder begrepen integriteit) /rechtshandhaving nog veel te verbeteren is. Alleen al hierom wordt onderzoek nodig geacht dat meer duidelijkheid en transparantie biedt, waardoor feiten en verhalen van elkaar onderscheiden kunnen worden. De bevindingen van het onderzoek zullen leiden tot aanbevelingen en dienen een basis te vormen voor een plan van aanpak voor verbetering van bestuur.

Probleemstelling

Dit onderzoek - en daarmee de probleemstelling - valt uiteen in twee delen. De probleemstelling luidt:

(A) Welke inspanningen op het gebied van goed bestuur (waaronder begrepen integriteit), in het bijzonder wat betreft rechtshandhaving, rechtshandhavende, toetsende, controlerende instanties en processen rondom vergunningverlening) zijn door de Arubaanse regering verricht sinds de totstandkoming van het uit 1993 daterende Protocol Aruba- Nederland, waarin afspraken zijn opgenomen ter waarborging van de rechtsstatelijke en

¹ Kamerstukken II, 2008-2009, 31568, nr. 38.

² Kamerstukken II, 2008-2009, 31568, nr. 46; Handelingen II, 2008-2009, nr. 91, pp. 7115-7121.

democratische beginselen in het licht van de gewijzigde staatkundige relatie tussen Aruba en Nederland.

In hoeverre hebben deze inspanningen resultaten opgeleverd?

(B) Welke zijn de actuele, sterke en zwakke punten op de terreinen van goed bestuur en rechtshandhaving, in het bijzonder op het snijvlak van beide, waar goed bestuur de voorwaarden dient te scheppen voor een adequate uitvoering van taken.

Bijzondere nadruk hierbij krijgen: politie, openbaar ministerie (capaciteitsbeslag), de rol van de vreemdelingendienst in de strafrechtshandhaving, de controle erop en het verkrijgen van een stabiel beeld op het gebied van integriteit/ belangenverstremgeling en de processen van vergunningverlening.

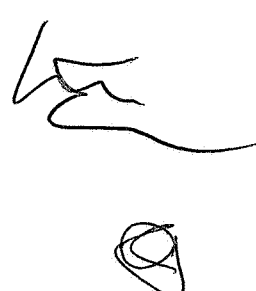
(Ad A) Teneinde een onderbouwd oordeel te kunnen geven over de inspanningen die reeds zijn verricht en de mate waarin deze resultaat hebben gehad, zal in eerste instantie een synthese worden uitgevoerd met betrekking tot wat aan bestaande kennis/onderzoeken/commissierapporten enz. bekend is over reeds ontplooiden initiatieven op het gebied van goed bestuur en handhaving.

(Ad B) Op basis van de uitkomsten van het onder A genoemde zullen lacunes en aandachtspunten worden uitgelicht voor een meer verdiepende empirische studie. Deze fase zal zich anders dan de onder A genoemde periode, concentreren op de meer recente geschiedenis van Aruba, ook om redenen van validiteit en betrouwbaarheid. Immers het achterhalen van de feitelijke toedracht van gebeurtenissen in het verleden wordt problematischer naarmate deze (veel) verder terug in de tijd liggen. Tevens worden hierin betrokken (recentere) literatuur en onderzoeksrapporten van buitenlandse en internationale organisaties die hier van belang zijn. De al genoemde aandachtsgebieden komen voort uit de onderwerpen die mede aanleiding hebben gevormd tot het doen uitvoeren van dit onderzoek. Daarnaast zal als input dienen een reeds door Aruba gestart accountantsonderzoek en een voorgenomen strafrechtelijk vooronderzoek door het Openbaar Ministerie in samenwerking met Bureau Integriteit Openbare Sector naar mogelijk gepleegde strafbare feiten in het openbaar bestuur.

De geldigheid en betrouwbaarheid van deze verdiepingsstudie zal worden gewaarborgd door gebruik van wetenschappelijk gefundeerde methoden. Zo worden gegevens uit uiteenlopende documenten- en expertbronnen verzameld en met elkaar geconfronteerd, zo vaak als nodig is om een stabiel beeld van een onderwerp of situatie te krijgen.

Samenwerkingsaspecten

Ter aanvulling op de onder A genoemde synthesestudie zal een beperkt aantal interviews worden gehouden met sleutelfiguren in Nederland /Aruba. Dit ter verkrijging van achtergrondinformatie en van een gedegen onderbouwing van de afbakening voor het tweede deel.

Handwritten signature and initials in the bottom right corner of the page.

Het tweede deel van het onderzoek zal voortbouwen op de resultaten van de synthesestudie in het eerste deel. De verdere formulering van deelvragen zal hiervan afhankelijk zijn.

De samenwerking tussen Aruba en Nederland bij dit onderzoek is van groot belang. De WODC-onderzoekers zullen vrijelijk toegang hebben tot documentatie en in staat worden gesteld gesprekken te voeren met alle instanties. Er zal hiertoe een contactpersoon aan de zijde van Aruba worden aangewezen.

Er zal een aparte gemengde begeleidingscommissie worden samengesteld welke de kwaliteit en bruikbaarheid van het onderzoek zal bewaken.

